

3 ianuarie 2017

D.S. nr. 1

AVIZ
la proiectul de hotărâre a Parlamentului
pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi
și/sau renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare
a sistemului instanțelor judecătorești
(nr.490 din 16.12.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de hotărâre a Parlamentului sus-nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.780-XI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, și expune următoarele.

Evaluarea generală

1. Proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești (nr.490 din 16.12.2016), a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul RM, prin Hotărârea nr.1326 din 12 decembrie 2016. Acest fapt corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.
2. Proiectul de hotărâre a Parlamentului nr.490 constituie cadru normativ conex pentru Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, având scopul general buna implementare a Legii nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, precum și utilizarea rațională a resurselor financiare destinate reorganizării instanțelor judecătorești.
3. Principalele obiective al proiectului de hotărâre a Parlamentului, sunt:
 - a) eficientizarea procedurilor judiciare prin integrarea automatizării în proiectarea noilor clădiri;
 - b) consolidarea securității clădirilor instanțelor de judecată;
 - c) asigurarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități;
 - d) construirea unor clădiri durabile și flexibile, care vor putea fi menținute în stare de funcționare cu cheltuieli minime;
 - e) uniformizarea fațadelor instanțelor de judecată;

- f) extinderea bunelor practici de desfășurare a ședințelor de judecată cu utilizarea sălilor de ședință încăpătoare;
- g) asigurarea unor spații suficiente și corespunzătoare pentru public și actorii justiției;
- h) amplasarea noilor clădiri în zone care permit accesul larg al publicului;
- i) achiziționarea centralizată a mobilierului, instalațiilor și echipamentului uniform pentru toate instanțele judecătorești.

4. Considerăm important de a avea în vedere faptul, că conform cerințelor art.21 alin.(1) din *Legea privind actele legislative nr.780/2001* (în continuare *Legea nr.780/2001*), dar și a prevederilor *Legii privind transparența în procesul decizional nr.239* din 13 noiembrie 2008, proiectul de hotărâre dat a fost supus avizării și consultării publice obligatorii, fiind plasat pe pagina web a Ministerului Justiției la directoriul "*Transparență decizională*", secțiunea "*Proiecte de acte normative remise spre coordonare*", pagina web http://justice.gov.md/public/files/transparența_in_procesul_decizional/coordonare/2016/octombrie/1710HP_plan_optimizare_RO.pdf.

Considerațiuni de drept

5. Menționăm cu referire la drept, că proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești (nr.490 din 16.12.2016) prezentat de autori, are unele deficiențe privind neconformitatea rigorilor de tehnică legislativă.

a) Contrar prevederilor art.25 alin.(2) al *Legii nr.780/2001* care stipulează că "Titlul actului legislativ trebuie să fie laconic și să exprime cu claritate obiectul reglementării", titlul proiectului de hotărâre dat nu corespunde conținutului general al actului legislativ, care se referă de fapt la stipularea unor sume, cu destinația preconizată pentru construcția clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente ale anumitor judecătorești, specificând unele rezultate, responsabilii și sursa de finanțare.

Așa dar, prin analogie comparată, constatăm că aceleași fel de hotărâri ale Parlamentului cu subiecte similare, poartă denumirea "*privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea ...*" etc.

În contextul celor expuse, considerăm că denumirea proiectului de hotărâre este binevenită de expus respectiv, și anume: "*privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Legii nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești*", care să conțină anexa "*privind construirea clădirilor noi și/sau renovarea clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului reorganizat al instanțelor judecătorești*".

b) Spre deosebire de hotărârile anterioare ale Parlamentului, anexa la textul proiectului nr.490 conține doar o tabelă cu coloane (în mare parte goale).

De aceia, considerăm că anexa la proiectul de hotărâre, necesită a fi în totalmente completată cu cifrele și textele respective.

c) Constatăm nerespectarea normei legale stipulate în art.23 alin.(2) lit.e) al Legii nr.780/2001, care prevede expres, că dosarul de însoțire a proiectului de act legislativ va cuprinde ” avizele, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor”, astfel de acte fiind lipsă.

d) Spre deosebire de conținutul proiectului de hotărâre a Parlamentului nr.490, o trecere în revistă a hotărârilor similare ale Parlamentului, inclusiv hotărârea Parlamentului ”privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016 nr.6 din 16.02.2012”, denotă o abordare unificată a subiectului, dar și a sarcinilor care sunt puse pentru realizarea obiectivelor prevăzute.

Totodată, textul nemijlocit al proiectului de hotărâre nr.490 și a anexei la el, nu se referă la un plan de construire a clădirilor care ar conține studii geotehnice, extrase de carte și ridicări topografice, planuri releveu, calcule financiare și planuri de acțiuni etapizate. Textul proiectului se prezintă a fi un plan de repartizare a unor mijloace financiare, repartizare arbitrară neînsoțită de argumentarea de fond necesară, și neîntemeiată pe calcule financiare, nota informativă indicând eronat, că „*costurile respective sunt recomandate în Studiul de fezabilitate privind optimizarea hărții instanțelor judecătorești, elaborat de către USAID ROLISP, Institutul de Management al Justiției, Institutul de Proiectări Urbanproiect, Centrul de Resurse Juridice din Moldova*”. Menționăm ”eronat”, fiindcă, însăși ”*Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova*” a fost efectuat în anul 2013-2014, având la bază informația referitoare la activitatea instanțelor judecătorești colectată pe parcursul anilor 2010-2012, iar prețurile anilor 2017-2027 nici nu au fost estimate în lumina coeficientului de inflație, dar nici nu au ținut cont de evoluția prețurilor la 1m² de construcție din anii 2010-2017, iar însăși autorii Studiului dat menționează în textul lui, că acesta nu conține o analiză profundă a costurilor de infrastructură ale instanțelor.

Este de remarcat că în nota informativă la proiectul nr.490, se atenționează că ”*Pentru etapa dotării cu echipament a instanțelor noi construite s-au calculat 6% din costul total al construcției pentru fiecare instanță*”. Totodată, autorii menționează că ”*în costurile estimate nu sunt incluse costurile pentru demolare, care urmează a fi estimate suplimentar, în baza unui raport de expertiză și pentru identificarea terenurilor*”.

Cu referință la cele sus indicate care vizează suficiența argumentării proiectului de lege nr.490 din 16 decembrie 2016, putem deduce că nota informativă ce însoțește proiectul nu conține o argumentare detaliată conform cerințelor Legii nr.780/2001 privind actele legislative, stipulate inclusiv și în prevederile art.20 ale Legii nr.780/2001.

Din motivele sus enunțate, considerăm argumentarea proiectului drept insuficientă, fiind necesară completarea și modificarea lui respectivă.

6. Este de menționat faptul, că conform notei informative la proiectul de hotărâre a Parlamentului nr.490, procesul de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente se va desfășura în patru etape: o etapă de pregătire și trei etape de implementare.

Totodată, din textul proiectului de hotărâre nu reiese aceste etape, nefiind caracterizate detaliat, nefiind trasate sarcini și rezultate concrete preconizate pentru fiecare etapă.

Astfel, pornind de la faptul că etapa de pregătire presupune elaborarea în comun de către specialiștii Ministerului de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Guvern, experți internaționali a documentației de proiect-tip a unei instanțe de judecată pentru Republica Moldova în conformitate cu CP C.01.04- 2007 (MSP 3.02-101-2001) Cod Practic în Construcții Clădiri ale Judecătoriilor Raionale (orășenești) și standardele europene, sunt binevenite includerea în proiectul de hotărâre nr.490 din 16 decembrie 2016, a prevederilor relevante din actele comunitare respective.

7. Remarcând în p.3 al prezentului aviz principalele obiective al proiectului de hotărâre a Parlamentului nr.490, urmare analizei textului proiectului constatăm, că majoritatea obiectivelor trasate nu pot fi atinse, deoarece nici nu sunt prevăzute acțiuni concrete care să eficientizeze procedurile judiciare prin integrarea automatizării în proiectarea noilor clădiri, care să consolideze securitatea clădirilor instanțelor de judecată, să extindă bunele practici de desfășurare a ședințelor de judecată, să asigure achiziționarea centralizată a mobilierului, instalațiilor și echipamentului uniform pentru toate instanțele judecătorești, dar și altele.

Concluzionând asupra proiectului de lege, propunem autorilor reevaluarea proiectului, precum și perfectarea lui conform cerințelor prevederilor Legii nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

